

DOM

afsagt af Den Særlige Klageret fredag den 11. februar 2022 i sag:

21/19606

Klage fra A

over

dommer B, Retten ...

A har ved brev modtaget af Den Særlige Klageret den 20. august 2021, og suppleret ved efterfølgende breve af 22. september 2021 og 8. november 2021 klaget over dommer B, Retten ...

Klagen over dommer B vedrører Rettens dom af 13. august 2021 i en straffesag mod A vedrørende navnlig EU-svig efter straffelovens § 289 a, stk. 1 og 2, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2004 af 4. november 2003 om statut for og finansiering af politiske partier og fonde på europæisk plan, samt dommer Bs "like" af et opslag på Facebook den 14. august 2021. Dommen blev anket til Østre Landsret, der den 22. december 2021 ophævede dommen og hjemviste sagen til byretten, idet dommer B ansås for inhabil som følge af likes og kommentarer på Facebook forud for hovedforhandlingen i byretten. Dommen er gengivet i UfR 2022.854 Ø.

Opslaget på Facebook, som dommer B "likede" den 14. august 2021, har følgende ordlyd:

"Ære spiller ikke længere en rolle i politik. Eller i samfundet. Støjberg gik på talerstolen i Folketinget ift. sin egen rigsretssag. Ninn holdt sig væk. A fortsætter som X-næstformand, skønt en idømt fængselsstraf. Hanne S[e]verinsen gik af som V-næstformand, fordi der var en sag mod hendes mand(!). Førhen gik regeringen af, hvis den kom i mindretal (Hedtoft der gled i smørret) – i dag er det en absurd tanke, kun et decideret mistillidsvotum bringer sagen derhen. En sygeplejerskeformand der taber to afstemninger om en overenskomst og alligevel frejdigt og uden blusel fører an i strejken. Trump der insisterer på, han blev snydt ved et helt legitimt valg. Bush den ældre der værdigt takkede af og efterlod sin efterfølger, Clinton, det fineste håndskrevne brev i skrivebordsskuffen i det hvide hus. Det er en blandet fornøjelse at leve i en æreløs tid. Kan nogen se og huske flere eksempler, hører jeg dem gerne. Overvejer at skrive om det interessante kulturelle fænomen.

Update: Det slår mig også ved gennemlæsningen af aviserne. Her er ingen forventninger til folk andet end, at de står det igennem. Denne beundring for det taktiske – at man klarer den, står op – uagtet hvad man måtte have gjort. Det er noget forstemmende, synes jeg.”

Opslagene og kommentarerne forud for hovedforhandlingen i byretten beskrives i Østre Landsrets dom således:

”[Dommer Bs] ytringer og likes, der alle er fremsat på Facebook, [kan] overordnet ... opdeles i tre grupper. En gruppe, der vedrører politik og samfundsforhold, og som isoleret set ikke kan føre til inhabilitet, men som med begrænset vægt kan indgå i den samlede vurdering af spørgsmålet. En anden gruppe omhandler tiltaltes person og Dansk Folkeparti. Endvidere er der en gruppe, der kan siges at have en vis relation til MELD-sagen, og dermed i større eller mindre grad til straffesagen mod tiltalte. Flere af udtalelserne er tvetydige, men kan efterlade det indtryk, at [B] ikke har sympati for Dansk Folkeparti og tiltalte. Ytringerne og likes har involveret forskellige personer, herunder flere offentligt kendte debattører.”

Ved mails af 30. august 2021 og 5. september 2021 klagede A til retspræsident C, Retten ..., over dommer B. Ved brev af 17. september 2021 anførte retspræsident C bl.a., at det ligger uden for hendes kompetence at tage stilling til spørgsmål om habilitet og tilrettelæggelse af den konkrete sags hovedforhandling. Følgende fremgik desuden af retspræsident Cs brev:

”Jeg har anmodet dommer B om hans bemærkninger. Han har i sin udtalelse af 15. september 2021 anført følgende:

”Mit "like" den 14. august 2021 til et opslag på Ds private - og lukkede - Facebook-profil var alene en anerkendelse af opslagets generelle budskab og min interesse for et generelt emne i samfundsdebatten – ikke en tilkendegivelse vedrørende domfældte. Da jeg blev gjort opmærksom på, at mit "like" kunne misforstås i relation til domfældte, fjernede jeg naturligvis straks det omhandlede "like", da jeg ikke ønskede at være en del af denne misforståelse. Jeg anerkender, at "liket" set i sammenhængen var en uheldig tilkendegivelse. Jeg skal oprigtigt beklage, at domfældte har følt sig stødt over det passerede. Det har ikke været min hensigt på noget tidspunkt”.

Jeg kan bemærke, at det er vigtigt, at en dommer ved sin adfærd er opmærksom på domstolens og dommerens særlige rolle i samfundet, sådan som det også fremgår af Den Danske Dommerforenings etiske principper for dommere.

Jeg skal til din klage bemærke at henset til, at dommeren straks har fjernet det omhandlede "like", og henset til hans udtrykte beklagelse, som jeg kan henholde mig til, finder jeg ikke anledning til at foretage mig yderligere i anledning af din klage, jf. retsplejelovens § 48.”

A har for Klageretten anført navnlig, at dommer B burde have orienteret domsmandsretten og sin retspræsident om sine offentliggjorte synspunkter på Facebook, sådan som det foreskrives i retsplejelovens § 62. Havde dommer B meddelt disse oplysninger, var der utvivlsomt blevet udpeget en anden retsformand, hvilket ville have sikret et helt andet forløb og udfald af straffesagen. Ved at fremsætte sådanne synspunkter gjorde dommer B sig inhabil i en straffesag mod A. Derfor burde

dommer B på forhånd have erklæret sig inhabil i straffesagen, jf. retsplejelovens § 62, stk. 1, jf. § 61. Ved ikke at gøre det har han groft tilsidesat sine embedspligter.

Dommer B har endvidere i forbindelse med sagens behandling ageret på en måde, som må efterlade det indtryk, at han havde afgjort sagen allerede inden proceduren. Proceduren blev afsluttet ved frokosttid, få timer før domsafsigelsen om eftermiddagen den 13. august 2021. Sagsforholdet var ganske kompliceret med afhøringer, der strakte sig over otte retsdage. Der var en ikke ubetydelig mængde dokumentation, og dommen var på i alt 91 sider. At domsmandsretten var i stand til at afsige denne dom så kort efter procedurens afslutning, efterlader ham med det klare indtryk, at dommer B allerede inden proceduren havde besluttet sig for sit resultat. Dommer Bs retsledelse har dermed ikke givet ham adgang til at fremføre min sag med henblik på rettens grundige overvejelse.

Dommer B fandt efter domsafsigelsen anledning til at ”like” et opslag fra As politiske modstander, forhenværende folketingsmedlem D. I opslaget udtalte D med direkte adresse til den afsagte dom, at ”ære spiller ikke længere en rolle i politik”. Det er helt upassende og i strid med de pligter, som en dommer må være underlagt i sin embedsførelse, at dommer B afgiver denne melding i det offentlige rum efter kort forinden at have afsagt dom i en straffesag. Selve ytringen er kritisabel, og Ds profil har et meget stort antal følgere. Dommer B burde derfor vide, at hans ”like” ville blive kendt i en vid kreds, der ikke på nogen måde kunne formodes at være privat og – i ordets sædvanlige forstand – ”lukket”. Det gør ingen forskel i forhold til vurderingen af dommer Bs adfærd, at det pågældende ”like” blev fjernet igen – ligesom de forudgående blev det, da han bragte dem til offentlighedens kundskab. Dommer B har ikke redegjort for karakteren af hans profildedlukning. Hans intense facebookadfærd lader formode, at der er talrige andre ”likes” forud for sagen end dem, der er fremlagt. Klageretten bedes udvirke, at der bringes klarhed om dette forhold, så dommer Bs embedsførelse forud for sagen bringes på det rene. Klage er indsendt rettidigt den 20. august 2021. De efterfølgende henvendelser skal naturligvis ses som supplerende.

Klageretten har anmodet dommer B om at afgive udtalelse i sagen.

Dommer B har for Klageretten anført navnlig, at klagen af 20. august 2021 angår spørgsmålet om habilitet, og Klageretten derfor ikke har kompetence til at behandle sagen, hvorfor klagen skal afvises i sin helhed. A giver udtryk for, at hans klage af 22. september 2021 skal træde i stedet for klagen af 20. august 2021. Klageretten skal derfor betragte klagen af 20. august som en nullitet, og klagen af 22. september 2021 som en ny klage med nye forhold, som A ønsker Klagerettens stillingtagen til. Klagen over disse nye forhold er fremkommet efter klagefristens udløb, og klagen skal derfor afvises i sin helhed.

Klagen af 22. september 2021 vedrører endvidere spørgsmålet om habilitet og rigtigheden af de processuelle afgørelser, som det falder uden for Klagerettens kompetence at tage stilling til.

Tilrettelæggelsen af hovedforhandlingen og domsafsigelsen udgør ikke en retsstridig eller krænken-
de adfærd. Det er helt sædvanligt, at dom i straffesager afsiges samme dag, som proceduren afslut-
tes.

Hans facebookprofil var en privat profil, hvorfor hans tilkendegivelser på profilen – de facto – ikke skete under udøvelsen af hans embedsvirksomhed som dommer. Dette synspunkt understøttes af Klagerettens hidtidige praksis, hvoraf det fremgår, at dommeres tilkendegivelser på private profiler på sociale medier ikke er omfattet af dommerens embedsvirksomhed, se Klagerettens afgørelse af 3. april 2019 i sag D-148-18. Som følge af sociale mediers plads i vores liv og vores samfund, er det ikke unaturligt, at dommeres ytringer kan danne grundlag for nye problemstillinger i forhold til, om dommeren udtrykker sig som privatperson eller som dommer. Disse problemstillinger dukker erfaringsmæssigt jævnlige op i ansættelsesretten, hvor selv relativt vidtgående tilkendegivelser fra en medarbejder ikke udgør en overtrædelse af loyalitetspligten i ansættelsesforholdet. Derudover spiller det en afgørende rolle for vurderingen af udtalelsens grovhed, om medarbejderen retter for sig inden for rimelig tid for at begrænse ”skaden”, hvilket er i tråd med, at han netop fjernede sit ”like” straks, da han blev opmærksom på, at det kunne misforstås. Han er enig med A i, at man som dommer må overveje sine tilkendegivelser på sociale medier, for selv om man som dommer på den ene side har sin grundlovssikrede ytringsfrihed, medfølger der på den anden side et stort ansvar i forhold til at forvalte denne ytringsfrihed på en sådan måde, at dommeren fremtræder med den værdighed og det ansvar, der følger med embedet. Selv om han fastholder, at hans ”like” på Facebook skete som led i den generelle samfundsdebat, og at han var i sin gode – og grundlovssikrede – ret til at ytre sig, kan man på den anden side også konstatere, at ”liket” affødte dels en konkret mistillid til ham fra As side, dels en generel debat om den almindelige tillid til domstolene og dommeres anseelse, som var helt og aldeles utilsigtet. A anfører, at han havde ”som minimum ventet en uforbeholden undskyldning”. Den er hermed givet. Årsagen til, at han lukkede sin facebook- og linkedin-profil, var, at han dagligt modtog en ganske omfattende mængde af henvendelser som følge af As opslag på Facebook. Omfanget og tonen i henvendelserne var af en sådan karakter, at det var nødvendigt at lukke af for tilgangen heraf. Dette var – alene – årsagen til, at han lukkede profilerne.

I sagens behandling har følgende medlemmer deltaget: Jens Kruse Mikkelsen, Henrik Estrup, Jesper Stage Thusholt, Lasse Højlund Christensen og Hanne Rahbæk.

Den Særlige Klageret kan efter retsplejelovens § 49, stk. 1, behandle klager fra enhver, der anser sig krænkede ved utilbørligt eller usømmeligt forhold fra en dommers side under udøvelsen af dennes embedsvirksomhed. Klagen skal indgives inden 4 uger efter, at klageren er blevet bekendt med det forhold, der har givet anledning til klagen, men Klageretten kan dog se bort fra en overskridelse af klagefristen, såfremt særlige forhold taler herfor. Hvis klagen findes begrundet, kan det føre til misbilligelse, bøde eller afsættelse, jf. retsplejelovens § 49, stk. 6.

Klagen over dommer B vedrørende dommen af 13. august 2021 og et "like" af et opslag på Facebook den 14. august 2021 blev indgivet den 20. august 2021 og er dermed indgivet rettidigt.

Det følger af retsplejelovens § 49, stk. 1, at Klageretten kan tage stilling til, hvorvidt en dommer under udøvelsen af sin embedsvirksomhed har udvist utilbørligt eller usømmeligt forhold. Bestemmelsen giver derimod ikke Klageretten kompetence til at tage stilling til dommerens behandling af sagen i øvrigt eller til rigtigheden af de processuelle eller materielle afgørelser, der er truffet af dommeren. Spørgsmål om en dommers habilitet falder i den forbindelse uden for Klagerettens kompetence, jf. Klagerettens dom af 10. juni 2021 i sag 21/00229 (TfK 2021.750).

Den del af klagen, der vedrører klagers indtryk af, at dommer B havde afgjort sagen allerede inden proceduren, angår tilrettelæggelse af hovedforhandlingen og domsafsigelsen. Dette er processuelle afgørelser, som det også falder uden for Klagerettens kompetence at tage stilling til.

Fire medlemmer – Jens Kruse Mikkelsen, Jesper Stage Thusholt, Lasse Højlund Christensen og Hanne Rahbæk – udtaler herefter:

Vi finder, at den del af klagen, som vedrører dommer Bs adfærd og opslag på Facebook i perioden før dommen af 13. august 2021, ikke er sket som led i udøvelsen af dommer Bs embedsvirksomhed. Hertil kommer, at spørgsmålet om overholdelse af retsplejelovens § 61 og § 62 om inhabilitet er af processuel karakter, som det derfor falder uden for Klagerettens kompetence at tage stilling til.

For så vidt angår den del af klagen, som angår dommer Bs "like" af Ds opslag på Facebook den 14. august 2021, bemærker vi, at det for at bevare den almindelige tillid til domstolene og dommernes anseelse er nødvendigt, at den enkelte dommer optræder på en måde, som er egnet til at bevare den almindelige tillid til domstolene og dommernes anseelse, og sådan, at der er sammenhæng mellem domstolens værdier og dommerens handlinger. Dette princip kommer også til udtryk i pkt. 3 i de etiske principper for dommere, som blev vedtaget på Den Danske Dommerforenings generalforsamling den 24. oktober 2014. En dommer skal derfor ved sine ytringer og adfærd i øvrigt være op-

mærksom på domstolenes og dommernes særlige rolle i samfundet, ligesom dommeren skal behandle alle ordentligt og med respekt samt forståelse for forskellighed, som det også er kommet til udtryk i de etiske principper pkt. 4 og 5.

Vi lægger til grund som ubestridt, at Ds opslag på Facebook af 14. august 2021 bl.a. havde følgende ordlyd:

”Ære spiller ikke længere en rolle i politik. Eller i samfundet ... A forsætter som X-næstformand, skønt en idømt fængselsstraf ... Det er en blandet fornøjelse at leve i en æreløs tid.”

Vi finder, at B ved i meget nær tidsmæssig sammenhæng med domsafsigelsen den 13. august 2021 at have ”liket” dette facebookopslag med kritisk omtale af en navngiven person, som han havde medvirket til at dømme, har handlet inden for sin embedsvirksomhed, jf. retsplejelovens § 49, stk. 1. Det falder derfor inden for Klagerettens kompetence at tage stilling til, om der er tale om et utilbørligt eller usømmeligt forhold.

Vi finder, at dommer B ved at ”like” dette opslag må anses for at have givet udtryk for, at han var enig i indholdet, herunder det anførte eksempel vedrørende A. Henset til, at D havde et betydeligt antal ”venner” på sin lukkede facebookprofil, må det have stået dommer B klart, at opslaget – og dermed ”liket” – nåede ud til en bredere kreds. Vi finder derfor, at dommer B ikke behandlede A med fornøden ordentlighed og respekt.

Vi finder på denne baggrund, at dommer B har udvist en adfærd, som har været egnet til at svække den almindelige tillid til domstolene og dommernes anseelse. Henset til karakteren og udbredelsen af opslaget og ”liket” kan det ikke føre til en anden bedømmelse, at dommer B kort efter den 14. august 2021 slettede sit ”like” (og sin facebookprofil) og har beklaget forholdet over for A. Vi finder derfor, at adfærden har været utilbørlig, og stemmer for, at Klageretten udtaler sin misbilligelse.

Et medlem – Henrik Estrup – udtaler:

Jeg er enig med flertallet i, at dommer B ved sit ”like” af et opslag på Facebook efter dommens afgivelse har handlet utilbørligt.

Jeg er også enig med flertallet i, at dommer Bs opslag på Facebook forud for dommen ikke er sket som led i udøvelsen af hans embedsvirksomhed.

Opslagene er imidlertid egnede til at give det indtryk, at han ikke kan lide A, og jeg finder, at dommer B ved under disse omstændigheder at have påtaget sig sagen også i den forbindelse har handlet utilbørligt.

Efter forholdets karakter er det efter min opfattelse ikke tilstrækkeligt, at Klageretten udtaler sin misbilligelse. Dommer B bør i stedet pålægges en bøde.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet.

Thi kendes for ret:

Klageretten udtaler sin misbilligelse af den adfærd, som dommer B har udvist ved at "like" et opslag fra D på Facebook den 14. august 2021, der bl.a. indeholdt følgende tekst: "Ære spiller ikke længere en rolle i politik. Eller i samfundet ... A forsætter som X-næstformand, skønt en idømt fængselsstraf ... Det er en blandet fornøjelse at leve i en æreløs tid".